

יוליה, האטרקציה של סופ"ש: שחתה עד מרכז הארץ ועלתה לנוח על החוף

Posted on 14 במאי 2023 by שוש להב

תצפית ראשונה על כלבת ים נזירית - יונק ימי מוגן שאסור לפגוע בו - שעלתה לחוף במרכז הארץ ותפסה תנומה ארוכה ארוכה, כשמתנדבים שומרים שלא יפריעו לה בשנת היופי שלה

Categories: מה חדש?, ראשי

Tag: כלבת ים נזירית

ההפתעה-דרמה-תעלומה- החלה ביום שישי של הסופ"ש האחרון (12.5), בתצפית מרגשת: כלב ים נצפה בחוף באזור המרכז! ולא רק נצפה, אלא עלה לחוף ונשכב לנוח, או אולי גם להשתזף? עד הבוקר א'9 העלמה הישנונית עדיין נחה על החוף.

אבי בנסון מדווח: עברתי עם האופניים ברכיבה, חשבתי שמדובר בדולפין, אך לאחר שהתקררתי ראיתי שמדובר בכלבת ים שנכנסה ויצאה מהים. חשבתי שהיא פצועה עד שיצאה לחוף לנוח. התקשרתי למשטרה ומשם קישרו אותי לרשות הטבע והגנים שהגיעו במהרה.

גיא לויאן, פקח יחידה הימית ברשות הטבע והגנים: מדובר בתצפית ראשונה של כלבת ים נזירית, שעלתה לחוף במרכז הארץ על מנת לנוח. אבי ששהה בחוף דיווח לשיטור הימי והם הקפיצו אותי. אנחנו שומרים על כלבת הים עד שתחזור לים, כדי שלא יתקרבו ויפריעו לה. מדובר ביונק ימי מוגן שאסור לפגוע בו. הציבור מתבקש לא להתקרב ולאפשר לכלבת הים לחזור לים בביטחה לאחר סיום המנוחה.

כלבת הים החמודה, שבחרה לבלות בחופי ארץ הקודש. צילום גיא לויאן, פקח רשות הטבע והגנים

וייקרא שמה בישראל: יוליה

עכשיו זה רשמי: חוקרי **דלפיס** קבעו באופן ודאי כי כלבת הים הנזירית היסטורית, שעלתה בשישי לחוף במרכז הארץ, הינה אכן נקבה. מי שהעניק לה את שמה הוא **מוחמד**, ילד ששהה בחוף בעת מציאתה של כלבת הים, עזר לחוקרי דלפיס למנוע מילדים אחרים להשליך עליה אבנים, ואפשר לה לנוח על החוף.

בעקבות התייעצות עם חוקרים מחו"ל, מדגישים **ד"ר מיה אלסר** ו**ד"ר אביעד שינין** מדלפיס, כי נוכחותה הארוכה של כלבת הים בחוף, אינה בהכרח מעידה על מצב מצוקה כלשהו. "יש לנו תיעוד כלבי ים ממין זה, שישנו שלושה ימים רצוף במערה. היא משתדלת להישאר יבשה למרות שהים עולה, וזה כל הזמן ומתרחקת ממשברי הגלים". הפקחים והמתנדבים של רשות הטבע והגנים, ששהו במקום במשך כל הלילה כדי לשמור על כלבת הים, נמצאים במקום גם עכשיו, יחד עם מתנדבים מעמותת דלפיס, שדואגים למנוע התקרבות סקרנים. אנו מבקשים למלא אחר הנחיותיהם, למען ביטחונה של כלבת הים.

נעמה דרור, אחראית מתנדבים במחוז מרכז ברשות הטבע והגנים: "כוחה של שמירת טבע אמיתית וחזקה היא בשיתוף קהילה מתנדבים. הגיוס המהיר משקף את ההכרה והאיכפתיות של האנשים היקרים האלה לשמירת טבע, כמעט בכל אתגר".

בר מולוט, מתנדב רשות הטבע והגנים: "התגייסנו באמצע הלילה יחד עם עוד מתנדבים מרשות הטבע והגנים, והגענו לשמור על כלבת הים המתוקה בחוף מרוחק. חשוב לא להתקרב ולא להציק לה, פשוט לתת לה לנוח ולחזור לים כשהיא תרצה. זו תצפית ראשונה מסוגה בארץ, אירוע מאוד נדיר ומרגש, והיא יונק ימי בסכנת הכחדה שחשוב לשמור

עליו ולכן אנחנו פה".

מזכירים כי מדובר בתיעוד הראשון של כלב ים בחוף ישראלי - בשנת 2010 נצפה כלב ים על שובר הגלים בהרצליה, אך זו הפעם הראשונה שבה רואים פרט כזה על החוף עצמו.

כלבת הים החמודה, שבחרה לבלות בחופי ארץ הקודש. צילום גיא לויאן, פקח רשות הטבע והגנים

מין המצוי בסכנת הכחדה חמורה

כיום, ידוע לחוקרי דלפידס על שלושה פרטים שונים לפחות שנצפו בארץ (ועם התצפית של שישי - המספר עשוי לעלות לארבעה). אחת מהם היא כלבת הים הנזירית "מאיה", שנצפתה כבר חמש פעמים בראש הנקרה. לדברי ד"ר מיה אלסר, רק לפני כעשור כלב הים הנזירי היס-תיכוני הוכרז כמין בסכנת הכחדה חמורה, וכאחד מ-12 היונקים הנדירים בעולם. אוכלוסייתו מנתה כ-500 פרטים - מספר נמוך מאוד ליונק שקצב רבייתו איטי (צאצא אחד כל שנתיים-שלוש) ומודלים חזו סיכויי הכחדה גבוהים מ-50 אחוזים תוך שלושה דורות בלבד.

בשנת 2010, לאחר כחמישה עשורים של היעדרות וכשכבר כמעט אפסה התקווה בקרב החוקרים לראות כלבי ים מול חופי הארץ, הגיע התיעוד המצולם הראשון של כלב ים בישראל. מאז נאספו בארץ יותר מ-90 תצפיות - מאשקלון ועד ראש הנקרה. אחת מהתצפיות הייתה זו שתיעד **אנדריי אהרונוב** באכזיב, במאי 2020, של פרט צעיר. ד"ר מיה אלסר, המובילה את מחקר כלבי הים בישראל, תבחן את כל התמונות של יוליה, ותבדוק אם מדובר באותו פרט מ-2020 או בפרט חדש (רביעי), עליו לא היה ידוע עד כה.

לדבריה, כשמדובר במין המצוי בסכנת הכחדה חמורה, התיעוד הוא כלי חשוב ביותר, שמסייע במחקר ובשמירה עליו. "ולכן", מדגישה ד"ר אלסר, "חשוב ביותר לצלם את כלב הים, אך עם מצלמה טובה - ממרחק - אין להתקרב אליו. כמה שיותר תמונות יעזרו לדעת עוד פרטים על כלב הים".

ד"ר אלסר מעידה שיש סימנים המצביעים על כך שכלבת הים תשושה (עצם העובדה, למשל, שלא התרחקה גם כשהתאספו אנשים רבים סביבה). "נראה שעברה מרחק גדול", אומרת אלסר. לדבריה, רוב אוכלוסיית כלבי הים

הנזיריים נמצאת בצפון, כך שסביר להניח שכלבת הים הגיעה משם.

בניגוד לתחזיות, אוכלוסיית כלבי הים הנזיריים היסטוריים גדלה וכיום מוערכת בכ- 700 פרטים, כ- 400 מתוכם חיים לחופי יוון, קפריסין וטורקיה. כך, שיש סיבה לאופטימיות, ובעיקר - להיערכות ולהכנת השטח לקליטתם של כלבי הים חזרה בישראל. במרץ האחרון הושק בדלפיס קמפיין "מחזירים את כלב הים הישראלי", שמטרתו לאושש את בתי הגידול הטבעיים של כלבי הים באזור ולהקים עבורם בתי גידול חדשים, מלאכותיים.

"אם אנחנו רוצים שהם יישארו פה. אנחנו חייבים לדאוג להם למקום שבו הם יוכלו לנוח ללא הפרעה", אומרת ד"ר אלסר. "חייבים לדאוג לבית לכלבי הים".

בימים אלה נבחנות בדלפיס כמה אפשרויות ליצירת תנאים שיאפשרו את הישארותם של כלבי הים בישראל, בהן שיקום מערות בשמורת הטבע הימית ראש הנקרה, בשיתוף רשות הטבע והגנים.

כלבת הים החמודה, שבחרה לבלות בחופי ארץ הקודש. צילום גיא לויאן, פקח רשות הטבע והגנים

שת"פ בינ"ל הוביל לזיהוי כלבת הים

יוליה, כלבת הים שמצאה לה מרבץ נוח לשנ"צ על חופינו, אוהבת לנמנם גם במקומות אחרים, מתברר. מביקתה של ד"ר מיה אלסר, מנהלת מחקר כלבי הים הנזיריים בישראל, מול חוקרים מטורקיה, מהארגונים SAD-AFAG ו-METU-IMS עולה, כי יוליה מוכרת (בשם Tugra) כבר משנת 2007, ונוהגת לרבוץ מדי פעם בחופי Mersin שבמזרח טורקיה. בנוסף, היא זוהתה כבר בעבר גם בחופי לבנון.

זהו בהחלט אחד מהפירות החשובים של פרויקט השימור האזורי של כלב הים הנזירי היסטוריים במזרח הים התיכון, שלו שותפה עמותת דלפיס, בהובלת ה-IUCN ובמימון Monk Seal Alliance.

רעיה שורקי, מנכ"לית רשות הטבע והגנים: הביקור ההיסטורי של יוליה, כלבת הים הנזירית בחופי ישראל בהחלט מרגש את כולנו, בפרט בימים מורכבים שתושבי המדינה חווים. אולי היא כאן כדי להזכיר לנו כי לטבע אין גבולות

מדיניים, וכמה הסביבה הימית נדרשת לשיתוף פעולה בין המדינות באגן, כדי לשמר את אוצרות הטבע.
מוזמנים גם לבקר בקבוצת הפייסבוק שלנו 'טיול משפחתי בארץ ובעולם